

Warszawa, 2 lipca 2015 r.

KMP.570.2.2015.MKu

Raport
przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia
Komendy Powiatowej Policji w Belchatowie
(wyciąg)

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 1 kwietnia 2015 r., do Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Belchatowie (dalej: podoz lub izba), udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP lub Mechanizm): Justyna Józwiak (socjolog, politolog w zakresie resocjalizacji), Rafał Kulas, Wojciech Sadownik oraz Marcin Kusy (prawnicy).

Celem wizytacji zapobiegawczej przedstawicieli KMP było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania izby przedstawionej przez kom. Tomasza Kaszewskiego – Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji
- oglądzie wszystkich pomieszczeń izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych,
- przeprowadzeniu rozmów indywidualnych z osobami zatrzymanymi,

- zapoznaniu się z dokumentacją pdoz, m.in.: książką przebiegu służby, książką wizyt lekarskich, wybranymi protokołami zatrzymań, kwitami depozytowymi, kartą zapoznania z regulaminem, świadectwem wzorcowania alkomatu, W trakcie wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną.

Przedstawiciele Mechanizmu poinformowali Zastępcę Komendanta Powiatowego Policji oraz Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Ponadto po zakończeniu wizytacji analizie poddano dokumentację związaną z funkcjonowaniem izby.

2. Legalność pobytu

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Z przekazanych przedstawicielom KMP informacji wynika, iż w 2014 r. w izbie przebywało 1071 osób, w tym: 471 osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa, 362 zatrzymanych prewencyjnie, 125 na polecenie sądu lub prokuratora, 30 podejrzanych o popełnienie wykroczenia, a 83 osoby doprowadzono w celu wytrzeźwienia. Z kolei w 2015 r. do dnia 28 lutego w pdoz zatrzymano 158 osób.

W żadnym z protokołów zatrzymania, które zostały poddane analizie, przedstawiciele Mechanizmu nie stwierdzili uchybień lub naruszenia terminów określonych w art. 248 kodeksu postępowania karnego.

3. Personel

Na stałe do służby w pdoz przydzielonych jest 8 funkcjonariuszy, którzy posiadają odpowiednie przeszkolenie i badania lekarskie.

Dwunastogodzinny dyżur w izbie pełniony jest przez jednego funkcjonariusza Policji. Zgodnie z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. w *sprawie metod i form wykonywania zadań pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia*, kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją co najmniej jeden policjant.

Zdaniem pracowników KMP uznanie, że w pdoz, na jednej zmianie może dyżurować jeden funkcjonariusz Policji, jest obarczone ryzykiem, że w izbie dojdzie do niepożądanego zdarzenia bądź niektórzy osadzeni nie będą mogli korzystać z przysługujących im uprawnień.

Funkcjonariusz Policji wykonując pewne czynności służbowe, np. przyjmując zatrzymanego, jednocześnie nie będzie w stanie zauważyć wypadku, do którego może dojść w jednym z pokoi, które wprawdzie są monitorowane, ale obraz widoczny jest jedynie z pomieszczenia dyżurki usytuowanego w innym miejscu. Jednocześnie może dochodzić do ograniczenia uprawnień zatrzymanych i ich niewłaściwego traktowania, gdyż dyżurująca w pdoz osoba nie jest w stanie jednocześnie zająć się kilkoma różnymi sprawami i przeprowadzać czynności równie szybko, jakby były one prowadzone z udziałem przynajmniej dwóch osób. W opisanej sytuacji istnieje ryzyko, że osoby umieszczone w pdoz będą np. oczekiwać zbyt długo na skorzystanie z toalety czy formalne zwolnienie z pomieszczenia, a osobom palącym w ogóle uniemożliwi się palenie, gdyż będzie to kolidować z innymi, ważnymi czynnościami dyżurującego funkcjonariusza Policji.

Z uzyskanych od Zastępcy Naczelnika Wydziału Prewencji informacji wynika, że w 2014 r. funkcjonariusze pdoz uczestniczyli w 2 szkoleniach z zakresu metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia. Część funkcjonariuszy uczestniczyła również w szkoleniu z tematyki funkcjonowania izby oraz zasad pełnienia służby. W 2015 roku do końca maja przeprowadzono jedno szkolenie z powyższej tematyki.

Z uwagi na fakt, iż praca funkcjonariuszy Policji pełniących dyżur w pdoz wymaga od nich nie tylko wiedzy merytorycznej, ale także wysokiego poziomu kompetencji interpersonalnych, nie ulega wątpliwości, że pogłębianie wiedzy w obszarze metod i form pełnienia służby w pomieszczeniach jest niewystarczające. Zgodnie bowiem z rekomendacją zawartą w § 60 Drugiego Raportu Generalnego Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (dalej: CPT) [CPT/Inf (92)3]: *(...) zdolność do komunikacji interpersonalnej powinna stanowić najważniejszy czynnik w procesie rekrutacji personelu służb egzekwujących przestrzeganie prawa oraz podczas szkolenia powinien zostać położony znaczny nacisk na rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej opartych na szacunku dla godności ludzkiej. Posiadanie takich umiejętności często umożliwia funkcjonariuszowi policji lub służb więziennych rozładowanie sytuacji, które w przeciwnym wypadku mogłyby stać się przyczynkiem do wybuchu przemocy, zaś bardziej ogólnie prowadzi do obniżenia napięcia oraz podniesienia jakości życia w policji oraz zakładach więziennictwa, co przynosi korzyść wszystkim osobom zainteresowanym. CPT kładzie szczególny nacisk na konieczność rozwijania umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej.*

W związku z powyższym, w ocenie wizytujących ofertę szkoleniową należałoby poszerzyć o dodatkowe zagadnienia tak, aby personel izby wiedział jak pracować z trudnymi osobami bez wyrządzania im krzywdy, jak udzielać pierwszej pomocy osobom w różnym stanie fizycznym czy psychicznym, jak radzić sobie ze stresem i agresją etc.

4. Traktowanie osób zatrzymanych

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od osób zatrzymanych, sprawdzenie w przypadku kobiet przeprowadzane jest w dyżurce profosa, zaś mężczyzn – na korytarzu przed szafkami z depozytem. W opinii pracowników Mechanizmu miejsca te nie zapewniają intymności osobom sprawdzanym ze względu na możliwość wglądu osób trzecich. Nadto monitorowanie zatrzymanych podczas sprawdzenia stanowi daleko idącą ingerencję w sferę prywatności. Pomieszczenie, w którym dokonywane jest sprawdzenie powinno gwarantować poszanowanie intymności zatrzymanym oraz być wyposażone w dywanik lub matę, na której mogłaby stanąć osoba poddawana sprawdzeniu.

W przypadku umieszczenia w izbie kobiety, sprawdzenie wykonuje jedna z funkcjonariuszek Policji pełniąca aktualnie służbę w Komendzie. Praktykę tę potwierdziła zatrzymana, z którą wizytujący przeprowadzili rozmowę.

Zatrzymanej kobiecie, ze względu na konieczność wzmożonego nadzoru z powodu groźby popełnienia samobójstwa, został odebrany biustonosz. Jednakże nie została jej wydana bielizna zastępcza. Wizytujący przypominają, iż zgodnie z § 9 ust. 1 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (dalej: Regulamin) stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb osoba przyjęta do podoz korzysta z własnej bielizny. Nadto wskazać należy, iż zgodnie z § 9 ust. 2 Regulaminu w przypadku, gdy używanie bielizny przez osobę zatrzymaną nie może być dopuszczone ze względów higienicznych, osobie tej należy wydać bezpłatną bieliznę zastępczą. Poszanowanie prawa do intymności i godności osobistej zatrzymanej oznacza szacunek dla indywidualnego poczucia wstydu, które w tym przypadku naruszane jest przez pozostawienie jej bez bielizny osobistej. Biorąc powyższe pod uwagę, przedstawiciele mechanizmu zalecają zakup biustonoszy jednorazowych.

Osoby zatrzymane, z którymi przedstawiciel KMP przeprowadził indywidualne rozmowy nie zgłaszały uwag odnośnie traktowania ich przez funkcjonariuszy pdoz.

W okresie od początku 2014 r. do dnia wizytacji w Izbie nie było wydarzeń nadzwyczajnych. Nie odnotowano też żadnych postępowań dyscyplinarnych ani karnych prowadzonych przeciwko PdOZ i pełniącym w nim służbę funkcjonariuszom Policji.

W latach 2014 – 2015 r. nie odnotowano skarg dotyczących zatrzymania w izbie. Jednakże w 2015 r., w trybie pozaskargowym, w związku z informacjami uzyskanymi podczas przesłuchania, do Prokuratury Rejonowej w Bełchatowie została przekazana 1 sprawa dotyczące pobicia zatrzymanego przez funkcjonariusza Policji na terenie pdoz. Do dnia wizytacji postępowania prokuratorskie nie zostało zakończone.

5. Prawo do informacji

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 Regulaminu każda osoba przyjmowana do izby potwierdza zapoznanie się z regulaminem, poprzez złożenie podpisu w karcie zapoznania z regulaminem pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W wizytowanym pdoz procedura ta jest realizowana.

Jednakże, treść Regulaminu pobytu, a także adresy instytucji stojących na straży praw człowieka wywieszane są na zewnętrznej stronie drzwi pokoi dla osób zatrzymanych. Tymczasem zgodnie z §16 pkt 2 wyżej wymienionego rozporządzenia *kopię regulaminu, o którym mowa w ust. 1, oraz wykaz instytucji stojących na straży praw człowieka umieszcza się w pokoju dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub dokonanie przy ich pomocy zamachu na zdrowie człowieka.* W związku z powyższym pracownicy Mechanizmu zalecają prawidłowe realizowanie wskazanego zapisu rozporządzenia i wywieszenie regulaminu oraz adresów instytucji stojących na straży praw człowieka w pokojach dla osób zatrzymanych.

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przedstawicielom KMP funkcjonariusze Policji informują o fakcie zatrzymania wskazane osoby trzecie, każdorazowo gdy zatrzymani zgłoszą takie żądanie. Jednakże, zgodnie z Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ - Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia, *niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić, bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana (Zasada 16.1).*

W związku z powyższym, w ocenie pracowników Mechanizmu, w pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji.

Izba nie dysponuje listą adwokatów, do których mogliby się zwrócić zatrzymani, chcący skorzystać z pomocy obrońcy. Należy podkreślić, że jednym z trzech podstawowych praw przysługujących zatrzymanym, stanowiącym gwarancję przeciwko złemu traktowaniu osób zatrzymanych jest prawo dostępu do adwokata. Zgodnie z zaleceniami CPT (§ 38 Drugiego Sprawozdania Ogólnego Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom [CPT/Inf (92)3]) dostęp do adwokata przez osoby przebywające w areszcie policyjnym powinien obejmować prawo do kontaktowania się oraz do odwiedzin przez adwokata (w obu przypadkach gwarantujących poufność rozmów), jak również, co do zasady, prawo danej osoby do obecności adwokata w czasie przesłuchania. W celu zapewnienia powyższego, w ocenie przedstawicieli KMP, należałoby udostępnić osobom zatrzymanym, które chciałyby skorzystać z pomocy obrońcy odpowiedni spis adwokatów wykonujących zawód w danym okręgu.

W czasie wizytacji profos dysponował kopiami regulaminu przetłumaczonymi na języki obce. Wizytujący zapoznali się z protokołami zatrzymań obcokrajowców (*dane osobowe usunięto*). Dokumentacja ta nie zawierała jednak informacji, czy zatrzymani posługiwali się językiem polskim oraz w jakim języku nastąpiło pouczenie o regulaminie pdoz oraz czy w czynnościach uczestniczył tłumacz. W związku z powyższym przedstawiciele KMP zalecają, aby w przypadku osadzenia cudzoziemców odnotowywać w protokole zatrzymania wymienione informacje. Podkreślić należy, iż wszelkie czynności administracyjne związane z osadzeniem osoby nie posługującej się językiem polskim powinny być wykonywane za pośrednictwem tłumacza albo pracownika odpowiedniego urzędu dyplomatycznego lub konsularnego. Należy też zadbać, by podpisywane przez cudzoziemców oświadczenia były tłumaczone na język dla nich zrozumiały.

Analiza depozytów osób przebywających w pdoz podczas wizytacji wykazała, iż w kwity nie wpisywane są rzeczy drobne oddane do przechowania (monety, pendrive). W ocenie reprezentantów KMP wszystkie przedmioty, które zatrzymany oddaje do depozytu winny znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji, zaś w innym przypadku pozostawione przy zatrzymanym.

6. Prawo do ochrony zdrowia

Przed umieszczeniem w izbie badaniu lekarskiemu poddawane są wszystkie osoby nietrzeźwe, natomiast pozostałe tylko wówczas, gdy zachodzi sytuacja określona w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w *sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1102) np. gdy osoba zatrzymana żąda przeprowadzenia badania lub posiada widoczne obrażenia ciała.

W ocenie przedstawicieli Mechanizmu badaniom przed umieszczeniem w pdoz powinny być poddawane wszystkie osoby. Taka praktyka pozwoliłaby bowiem na zdiagnozowanie ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do osadzenia w Izbie. Co więcej, z uwagi na możliwość identyfikacji wszelkich obrażeń ciała i szczegółowe odnotowanie tego faktu w dokumentacji medycznej, stanowi ona zabezpieczenie funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w pdoz przed zarzutami dotyczącymi niewłaściwego traktowania. Pracownicy BRPO przypominają, iż w zakresie badań lekarskich opinię wyraził również Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu oraz Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu (CPT), w sprawozdaniu dla polskiego rządu z wizyty w Polsce w 2004 r. [(Rada Europy, Strasburg, 11.04.2005 r.); CPT (2005)3]. W § 44 CPT zalecił zapewnienie wszystkim nowoprzybyłym bezzwłocznego badania medycznego i regularnych wizyty lekarskich lub pielęgniarskich. Ponadto zgodnie z Zasadą 24 Zbioru zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.), *osobie aresztowanej lub uwięzionej, tak szybko po przyjęciu do miejsca aresztowania lub uwięzienia, jak będzie to możliwe, zostanie zaproponowane odpowiednie badanie lekarskie, a później, kiedy będzie to potrzebne, zapewniona opieka medyczna i leczenie. Opieka medyczna i leczenie zostaną zapewnione bezpłatnie.*

Badania lekarskie przed przyjęciem do izby realizowane są w szpitalu. W razie nagłego pogorszenia się stanu zdrowia zatrzymanego w Izbie, wzywane jest pogotowie ratunkowe.

Wątpliwości wizytujących wzbudziła konieczność zdeponowania inhalatora osadzonego chorego na astmę. Zatrzymany ten nie został przed osadzeniem w pdoz przebadany przez lekarza, gdyż nie zgłaszał takiej potrzeby. Powstaje zatem pytanie, czy poinformowanie funkcjonariuszy PdOZ o astmie nie czyni zadość § 1 ust. 3 pkt 1 wymienionego rozporządzenia o badaniach lekarskich, czy zdeponowanie inhalatora nie miało wpływu na stan zdrowia zatrzymanego i czy nie należało np. wydać zezwolenia

zatrzymanemu posiadania inhalatora w pokoju zatrzymań. Wizytujący zwracają się do Komendanta Powiatowego Policji o odniesienie się do przedstawionej wątpliwości.

7. Warunki bytowe

W skład wizytowanej izby wchodzi: 7 pokoi dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, magazyn oraz łazienka.

W każdym z pomieszczeń prawidłowo zabezpieczono okna, drzwi, grzejniki i punkty świetlne. Warunki panujące w pokojach dla osób zatrzymanych należy określić jako dobre. Ich wyposażenie stanowią ustawione wzdłuż ścian prycze oraz stoliki. W czasie wizytacji pokoje były wolne od nieprzyjemnych zapachów, panowała w nich czystość. Zatrzymani mają zapewnioną właściwą temperaturę i oświetlenie odpowiednie do czytania i pisania. Jednakże w pokojach dla osób zatrzymanych brakuje oświetlenia nocnego. Z rozmów z zatrzymanymi wynika, że całą noc w pokojach świeci się światło, co w ocenie wizytujących może przeszkadzać w odpoczynku nocnym. Przedstawiciele Mechanizmu zalecają wyposażenie Izby w oświetlenie nocne.

W Izbie funkcjonuje monitoring (we wszystkich pokojach dla zatrzymanych), którego podgląd dostępny jest na ekranie w dyżurce, w miejscu niedostępnym dla osób trzecich.

Depozyt osób zatrzymanych przechowywany jest w zamkniętych, ponumerowanych szafach, znajdującej się obok pomieszczenia profosa.

Pokój sanitarny wyposażony jest w toaletę, prysznic oraz umywalkę. W dniu wizytacji w łazience brakowało mydła. Na wyposażeniu izby znajdowały się środki higieniczne dla kobiet.

W magazynie czystej pościeli znajdowały się materace, prześcieradła oraz koce, brakowało w nim natomiast poduszek. Przedstawiciele KMP zwracają uwagę na obowiązek, wynikający z § 9 ust. 6 Regulaminu, wydawania zatrzymanym do indywidualnego użycia materaca, koca, podglówka, poszewki i prześcieradła.

Izba nie zapewnia odzieży zastępczej, w tym obuwia zastępczego, o których mowa w § 9 Regulaminu ust. 2. Wskazać w tym miejscu należy, iż w dniu wizytacji jednemu z zatrzymanych odebrano obuwie, mimo braku możliwości wydania obuwia zastępczego. Praktyka ta jest niezgodna z §9 ust 1 Regulaminu, zgodnie z którym osoba zatrzymana lub doprowadzona w celu wytrzeźwienia, przebywająca w pomieszczeniu korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia. Zdeponowane zaś powinny zostać sznurowadła (§5 ust.1 pkt. 2 lit. c Regulaminu).

8. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Pomieszczenia w pdoz nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową i o obniżonej sprawności fizycznej (np. starszych). W związku z powyższym należy wskazać, że zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP *Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych* (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475) osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Ponadto w dniu 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169) zobowiązującą do umożliwienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i pełnego udziału we wszystkich jego sferach. Oba wymienione dokumenty mają zastosowanie również w odniesieniu do osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu ich osadzenia. Wobec powyższego wszelkie instytucje państwowe, winny podejmować działania ukierunkowane na urzeczywistnienie praw osób z niepełnosprawnością. Ponadto warto wskazać, iż Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w wyroku z dnia 10 lipca 2001 w sprawie *Price przeciwko Wielkiej Brytanii* (skarga numer 33394/96) stwierdził naruszenie art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przez osadzenie, poruszającej się na wózku inwalidzkim kobiety, w celi policyjnej zupełnie niedostosowanej do jej potrzeb. Z uwagi na warunki panujące w miejscu osadzenia, skarżąca cierpiała z powodu panującego zimna, zmuszona była spać w wózku inwalidzkim, nie mogła skorzystać ze zbyt wysoko zainstalowanej toalety, a wykonanie innych czynności higienicznych wymagało od niej bardzo dużego wysiłku. Zatrzymana miała również problemy z wezwaniem pomocy z uwagi na znajdujący się poza jej zasięgiem włącznik instalacji przywoławczej.”

9. Zalecenia

Na podstawie art. 19 *Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają:

- I. Komendantowi Powiatowemu Policji w Bełchatowie:
 - a. przeprowadzanie sprawdzenia zatrzymanych w miejscu gwarantującym intymność,

- b. wywieszenie regulaminu oraz adresów instytucji stojących na straży praw człowieka w pokojach dla osób zatrzymanych,
- c. odnotowywanie w protokole zatrzymania cudzoziemców informacji wymienionych w pkt 5 Raportu,
- d. odnotowywanie w kwitach depozytu wszystkich rzeczy oddanych do przechowania przez zatrzymanych,
- e. stworzenie i udostępnienie zatrzymanym spisu adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód w danym okręgu,
- f. zorganizowanie szkoleń dla funkcjonariuszy Policji z zakresu udzielania pierwszej pomocy, radzenia sobie ze stresem, umiejętności interpersonalnych itp.,
- g. wyposażenie pdoz w odzież zastępczą, w tym biustonosze jednorazowe, obuwie zastępcze oraz podglówki,
- h. zamontowanie oświetlenia nocnego,
- i. uwzględnienie przy realizacji inwestycji budowlanych potrzeby dostosowania izby do potrzeb osób niepełnosprawnych.

II. Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Łodzi

- 1.1. zapewnienie Komendantowi Powiatowemu Policji w Bełchatowie środków finansowych na realizację przedstawionych powyżej zaleceń.